

Eurasian Centre for Accreditation and Quality
Assurance in Higher Education and Health Care

МЕДИЦИНАЛЫҚ КОЛЛЕДЖДЕРДІ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АКРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

Алматы 2021 ж.

**Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және
Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы**

**МЕДИЦИНАЛЫҚ КОЛЛЕДЖДЕРДІ
ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ
АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ**

Алматы 2021ж.

ӘОЖ 377
КБЖ 74.57

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы» коммерциялық емес мекемесі
ӘЗІРЛЕГЕН

«Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы» КЕМ Сараптамалық кеңесінің 2017 жылғы 7 ақпандағы № 1 шешімімен бекітілген және Бас директордың 2017 жылғы 17 ақпандағы № 5 бұйрығымен қолданысқа енгізілген.

Осы стандартта Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ «**Білім туралы**» Заңының нормалары іске асырылған.

2021 жылғы 7 қаңтардағы редакция

ISBN 978-601-280-969-5

Осы стандарттар Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының базалық медициналық білім берудің сапасын жақсарту жөніндегі халықаралық стандарттары, Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары (2015 ж.), ДДҰ/Еуропалық бюросының мейіргерлік білім беруді дамыту жөніндегі бағдарламалық құжаттары: «Денсаулық-2020» саясатының мақсаттарына қол жеткізу үшін Еуропадағы мейіргерлік және акушерлік істі нығайтудың стратегиялық бағыттары; кәсіптік мейіргерлер мен акушерлерді бастапқы даярлаудың жаһандық стандарттары, кәсіптік біліктіліктерді тану туралы ЕО-ның 2013/55/ЕО директивасы негізінде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінің ұлттық және институционалдық қажеттіліктері мен басымдықтарына сәйкес әзірленген.

Стандарттар қолданбалы бакалавриаттың білім беру бағдарламаларын, сондай-ақ техникалық және кәсіптік білім берудің медициналық және фармацевтикалық мамандықтары бойынша бағдарламаларды іске асыратын медициналық колледждерді институционалдық аккредиттеуден өткізуге арналған.

Осы стандарттарды Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық орталығының (АЕО) рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығаруға, көбейтуге және таратуға болмайды.

ӘОЖ 377
КБЖ 74.57

ISBN 978-601-280-969-5 © Медициналық колледждерді институционалдық

МАЗМҰНЫ

1	Қолдану саласы	4
2	Нормативтік сілтемелер	4
3	Терминдер және анықтамалар	5
4	Белгілер мен қысқартулар	13
5	Жалпы ережелер	13
6	Институционалдық аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары	15
7	Сапаны қамтамасыз ету және институционалдық аккредиттеуді жүргізу қағидаттары	15
8	Институционалдық аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері	16
9	Аккредиттеу туралы шешім қабылдау	18
10	Аккредиттеуден кейінгі мониторинг	19
11	Институционалдық аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі	19
12	Институционалдық аккредиттеу стандарттары	21
12.1	Миссиясы және түпкілікті нәтижелері	21
12.2	Білім беру бағдарламалары	22
12.3	Білім алушыларды бағалау	24
12.4	Білім алушылар	25
12.5	Академиялық штат/Оқытушылар	27
12.6	Білім беру ресурстары	28
12.7	Білім беру бағдарламаларын бағалау	29
12.8	Басқару және әкімшілендіру	30
12.9	Үздіксіз жетілдіру	32
	Библиография	33

МЕДИЦИНАЛЫҚ КОЛЛЕДЖДЕРДІ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

1 Қолдану саласы

Осы стандарт:

1.1 Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын және жоғары медициналық колледждерді іске асыратын медициналық колледждерді аккредиттеу стандарттарының негізгі ережелері мен талаптарын айқындайды.

1.2 Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінің ұлттық басымдықтары мен қажеттіліктерін ескере отырып, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының Еуропалық өңірлік бюросы (ДСҰ Еуро) мейіргерлік білім беру мен кәсіптік даярлықты нығайту және дамыту жөніндегі халықаралық стратегиялары мен ұсынымдары негізінде әзірленген.

1.3 Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім берудің Мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының және «Мейіргер ісі» мамандығы бойынша қолданбалы бакалавриаттың білім беру бағдарламасының негізгі ережелерін қамтиды (ҚР ДСМ, 2015 ж.).

1.4 Мамандарды даярлау деңгейіне қойылатын міндетті талаптарды және медициналық колледждің білім беру қызметін ескере отырып, жоғары оқу орнынан кейінгі, техникалық және кәсіптік білім беру сапасына кепілдік беру құралы ретінде қолданылады.

1.5 Жоғары медициналық колледждерді және медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын институционалдық аккредиттеуді жүргізу кезінде, сондай-ақ олардың мәртебесіне, ұйымдық-құқықтық нысанына, меншік нысанына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан, білім сапасын қамтамасыз ету жүйесіне сыртқы бағалау жүргізу мақсатында және білім беру бағдарламаларының сапасы туралы қоғамның объективтілігі мен ақпараттандырылуын арттыру үшін қолданылады.

1.6 Медициналық колледждер институционалдық өзін-өзі бағалауды жүргізу, сапаны қамтамасыз етудің ішкі тетіктерін айқындау және жетілдіру, ішкі құжаттаманы әзірлеу және сапа мәдениетін дамыту үшін қолданады.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта мынадай заңнамалық және нормативтік-құқықтық құжаттарға сілтемелер пайдаланылған:

2.1 Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 маусымдағы № 319-III «Білім туралы» Заңы (2021 жылғы 7 қаңтардағы жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).

2.2 Қазақстан Республикасының білім беруді және ғылымды дамытудың 2016–2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1 наурыздағы № 205 Жарлығы (күші жойылған).

2.3 Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2016–2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 15 қаңтардағы № 176 Жарлығы (күші жойылған).

2.4 Қазақстан Республикасында мейіргерлік істі 2020 жылға дейін дамыту жөніндегі кешенді жоспар. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2014 жылғы 1 тамыздағы бұйрығымен бекітілген (күші жойылған).

2.5 Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексі, 2021 жылғы 7 қаңтардағы өзгерістермен және толықтырулармен.

2.6 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығымен бекітілген Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидалары. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6976 болып тіркелген.

2.7 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 17 шілдедегі № 530 «Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 31 шілдедегі № 647 «Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары мен үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» бұйрығы.

2.8 Мейіргерлік күтім көрсету қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 23 қарашадағы № ҚР ДСМ-199/2020 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 қарашада № 21674 болып тіркелген.

2.9 «Техникалық және кәсіптік білім беру саласында көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 200 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 мамырдағы № 212 бұйрығымен енгізілген редакцияда).

2.10 «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру саласында көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 6 қарашадағы № 627 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 15 мамырдағы № 205 бұйрығымен енгізілген редакцияда).

2.11 «Кәсіптік практиканы ұйымдастыру және өткізу қағидаларын және техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практика базалары ретінде кәсіпорындарды (ұйымдарды) айқындау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 107 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 29 қыркүйектегі № 521 бұйрығымен енгізілген редакцияда).

2.12 «Техникалық және кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы № 578 бұйрығы.

2.13 Аккредиттеу органдарын, оның ішінде шетелдік аккредиттеу органдарын тану және танылған аккредиттеу органдарының, аккредиттелген білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларының тізілімін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 1 қарашадағы № 629 бұйрығы.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңына (09.04.2016 жылғы жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілген) сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) **Аккредиттеу органдары** – стандарттарды (регламенттерді) әзірлейтін және әзірленген стандарттар (регламенттер) негізінде білім беру ұйымдарын аккредиттеуді жүргізетін заңды тұлғалар;

2) **Білім беру ұйымдарын аккредиттеу** – аккредиттеу органының білім беру қызметтерінің белгіленген аккредиттеу стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі, оның мақсаты олардың сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді тетіктерінің бар екендігін растау;

3) **Білім беру бағдарламаларын аккредиттеу** – аккредиттеу органының білім беру бағдарламаларының (мамандықтың) белгіленген аккредиттеу стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігін тану рәсімі, оның мақсаты олардың сапасы туралы объективті ақпарат беру және оны арттырудың тиімді тетіктерінің бар екендігін растау;

4) **Институционалдық аккредиттеу** – аккредиттеу органының білім беру ұйымының сапасын мәлімделген мәртебеге және аккредиттеу органының белгіленген стандарттарына сәйкестігі тұрғысынан бағалау процесі;

5) **Халықаралық аккредиттеу** – 1-тізілімге енгізілген ұлттық немесе шетелдік аккредиттеу органы жүргізетін, білім беру сапасын қамтамасыз ету стандарттарына сәйкестігі тұрғысынан білім беру ұйымдарының қызмет сапасын (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламаларын (мамандандырылған аккредиттеу) бағалау процесі;

6) **Ұлттық аккредиттеу** – 1-тізілімге енгізілген ұлттық аккредиттеу органы жүргізетін, білім беру сапасын қамтамасыз ету стандарттарына сәйкестігі тұрғысынан білім беру ұйымдарының қызмет сапасын (институционалдық аккредиттеу) және жекелеген білім беру бағдарламаларын (мамандандырылған аккредиттеу) бағалау процесі;

7) **Мамандандырылған аккредиттеу** – білім беру ұйымы іске асыратын жекелеген білім беру бағдарламаларының сапасын бағалау;

8) **Дуальды оқыту**¹ – білім беру ұйымындағы оқытуды кәсіпорында жұмыс орындарын ұсыну және білім алушыларға өтемақы төлеу арқылы міндетті оқыту және практика кезеңдерімен ұштастыратын, кәсіпорын, оқу орны және білім алушының тең жауапкершілігін көздейтін кадрларды даярлау нысаны;

9) **Жоғары колледж**¹ – техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің интеграцияланған модульдік білім беру бағдарламаларын іске асыратын оқу орны;

10) **Жеке оқу жоспары**¹ – үлгілік оқу жоспары мен элективті пәндер каталогы негізінде білім алушының эдвайзердің көмегімен әрбір оқу жылына өз бетінше қалыптастыратын оқу жоспары;

11) **Кәсіби құзыреттілік** – маманның кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, білік және дағдылар, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттердің жиынтығын шешу қабілеті;

12) **Кәсіби практика** – болашақ кәсіби қызметке байланысты белгілі бір жұмыс түрлерін орындау процесінде теориялық білімді, біліктерді бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді алуға және дамытуға бағытталған оқу қызметінің түрі;

13) **Қолданбалы бакалавриат**¹ – білім алушыға «қолданбалы бакалавр» біліктілігін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған білім беру бағдарламаларын қамтитын орта білімнен кейінгі білім;

14) **Біліктілік** – алынған мамандық бойынша қызметтің белгілі бір түрін құзыретті орындауға даярлық деңгейі;

15) **Құзырет** – студенттердің оқу процесінде алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын кәсіби қызметте практикалық қолдану қабілеті;

16) **Модуль**¹ – білім беру бағдарламасының немесе оқу кезеңінің тәуелсіз, өзіндік және толық бөлімі;

17) **Модульдік оқыту**¹ – модульдік білім беру бағдарламаларын меңгеру негізінде оқу процесін ұйымдастыру тәсілі;

18) **Тәлімгер** – клиникалық және кәсіби/дипломалды практикадан өту кезеңінде студенттің клиникалық базада теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын бекітуіне ықпал ететін білікті медицина қызметкері;

19) **Аккредиттеу стандарттары (регламенттері)** – аккредиттеу рәсіміне қойылатын талаптарды белгілейтін аккредиттеу органының құжаттары.

20) **Жоғары медициналық колледждерге арналған арнайы пәндерге** мыналар жатады: психикалық денсаулық және аддикция; паллиативтік көмек және онкологиялық бейіндегі пациенттерге күтім жасау; үй жағдайында мейіргерлік күтім; денсаулықты нығайту; пациенттерді оқыту; шұғыл көмек; мейіргер ісіндегі әлеуметтік жұмыс; мейіргер ісіндегі зерттеулерді жоспарлау және жүргізу қағидаттары; функционалдық мүмкіндіктерді жақсарту;

¹ жоғары медициналық колледждерге қойылатын талап мамандандырылған мейіргерлік күтім; биостатистика және зерттеу жұмысының нәтижелерін ресімдеу; денсаулық сақтаудың электрондық жүйесі; мейіргер ісіндегі менеджмент; дәлелді мейіргерлік практика, сондай-ақ дипломдық жұмысты орындау, дипломдық жұмысты ресімдеу және алдын ала қорғау;

21) **ТЖКБ-ға арналған арнайы пәндерге мыналар жатады:**

«Емдеу ісі» мамандығы бойынша мейіргер ісінің негіздері; ішкі аурулар пропедевтикасы; ішкі аурулар; балалар аурулары; жалпы хирургия, анестезиология және реанимация; хирургиялық аурулар; акушерия және гинекология; инфекциялық аурулар; дерматовенерология; неврология; психиатрия; оториноларингология; офтальмология; физиотерапия және массаж; емдік дене шынықтыру және медициналық бақылау; әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару.

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша мыналар жатады: мейіргер ісінің негіздері, ішкі аурулар пропедевтикасы, эпидемиология және инфекциялық аурулардағы мейіргер ісі, терапиядағы мейіргер ісі, педиатриядағы мейіргер ісі, хирургия және реанимациядағы мейіргер ісі, акушерия және гинекологиядағы мейіргер ісі, дерматовенерологиядағы мейіргер ісі, психиатриядағы мейіргер ісі, неврологиядағы мейіргер ісі, офтальмологиядағы мейіргер ісі, оториноларингологиядағы мейіргер ісі, физиотерапия, емдік дене шынықтыру, массаж.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша мыналар жатады: микробиология, санитариялық іс негіздерімен коммуналдық гигиена, эпидемиология, дезинфекциялық істің негіздері, медициналық паразитология, тамақтану гигиенасы, еңбек гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды ұйымдастыру, инфекциялық аурулар, медициналық манипуляциялар техникасымен ішкі аурулар негіздері, балалар ауруларының негіздері, хирургиялық аурулардың негіздері, акушерия және гинекология негіздері, оториноларингология негіздері, дерматовенерология, офтальмология негіздері.

«Зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мыналар жатады: мейіргер ісінің негіздері, ішкі аурулар негіздері, хирургиялық аурулардың негіздері, педиатрия негіздері, акушерия және гинекология негіздері, эпидемиология және инфекциялық аурулар негіздері, клиникалық-

биохимиялық зерттеу әдістерімен биологиялық химия, санитариялық-гигиеналық зерттеулер техникасымен гигиена, микробиология, микробиологиялық зерттеулер техникасымен вирусология, клиникалық зертханалық зерттеу әдістері.

«Медициналық оптика» мамандығы бойынша мыналар жатады: офтальмологиялық диагностика, офтальмологиялық аспаптар, клиникалық офтальмология, линзалар мен жиектемелерді дайындау технологиясы, контактілі және көзішілік линзаларды дайындау технологиясы, көзілдіріктерді дайындау және жөндеу технологиясы, көруді түзету құралдарын таңдау және өткізу кезіндегі коммуникациялық-маркетингтік қызмет.

Көз аурулары және олардың диагностикасы.

«Стоматология» мамандығы бойынша мыналар жатады: инфекциялық аурулар курсы бар ішкі аурулар, реанимация негіздерімен хирургиялық аурулар, тіс және ауыз қуысы аурулары кезіндегі физиотерапия, тістер мен жақсүйектердің рентгенографиясы, стоматологиялық мекеменің медицина қызметкері, хирургиялық стоматология, терапиялық стоматология, ортопедиялық және ортодонтиялық стоматология негіздері, акушерия және балалар ауруларының негіздері, тіс ауруларының патологиясымен жалпы патология негіздері, тіс-техникалық материалтану, бюгельдік протездерді дайындау техникасы, ортодонтиялық конструкцияларды дайындау техникасы, жақ-бет протездерін дайындау техникасы, тіс және ауыз қуысы ауруларының алдын алу және емдеу, тістер хирургиясы және жақ-бет жарақаттары, алынбалы протездерді дайындау техникасы, алынбайтын протездерді дайындау техникасы.

Ауыз қуысының гигиенасы.

«Ортопедиялық стоматология» мамандығы бойынша мыналар жатады: денсаулық сақтауды ұйымдастыру негіздерімен стоматологиялық аурулар, тіс-техникалық материалтану, алынбалы протездерді дайындау техникасы, алынбайтын протездерді дайындау техникасы, бюгельдік протездерді дайындау техникасы, балалар жасындағы ортодонтиялық және ортопедиялық конструкцияларды дайындау техникасы, жақ-бет протездерін дайындау техникасы.

Фармацевтикалық мамандықтар бойынша мыналар жатады: Бейорганикалық химия, органикалық химия, аналитикалық химия, фармакология, фармакогнозия, фармацевтикалық химия, дәрілік түрлердің технологиясы, менеджмент және маркетинг негіздерімен фармацияны ұйымдастыру және экономикасы, фармацевтикалық тауарлартану.

21) **Клиникалық базалардағы кәсіби практика** мыналарды қамтиды:

«Емдеу ісі» мамандығы бойынша: ішкі аурулар, хирургиялық аурулар, акушерия және гинекология, балалар аурулары, жедел шұғыл медициналық көмек.

«Мейіргер ісі» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: терапиядағы мейіргер ісі, хирургия және реанимациядағы мейіргер ісі, педиатриядағы мейіргер ісі, акушерия және гинекологиядағы мейіргер ісі.

«Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша гигиенист-эпидемиолог ретінде практикадан өтуді қамтиды.

«Зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: санитариялық-гигиеналық зерттеулер техникасымен гигиена, микробиология, вирусология (микробиологиялық зерттеулер техникасымен), клиникалық зертханалық зерттеу әдістері.

«Медициналық оптика» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: линзалар мен жиектемелерді дайындау технологиясы, контактілі және көзішілік линзаларды дайындау технологиясы.

Көзілдіріктерді дайындау және жөндеу технологиясы.

«Стоматология» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: терапиялық стоматология, хирургиялық стоматология, стоматологиялық мекеменің медицина қызметкері, ішкі аурулар және хирургиялық аурулар, алынбалы протездерді дайындау техникасы, алынбайтын протездерді дайындау техникасы, алынбалы протездерді дайындау техникасы, алынбайтын протездерді дайындау техникасы, бюгельдік протездерді дайындау техникасы, тіс және ауыз қуысы ауруларының алдын алу және емдеу, тістер хирургиясы және жақ-бет жарақаттары, ортопедиялық стоматология және ортодонтия негіздері, ауыз қуысының гигиенасы.

«Ортопедиялық стоматология» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: алынбалы және алынбайтын протездерді дайындау техникасы.

«Фармация» мамандығы бойынша мыналарды қамтиды: фармацияны ұйымдастыру және экономикасы, дәрілік заттардың сапасын бақылау және стандарттау, дәрілік түрлердің технологиясы, фармакогнозия.

Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының базалық медициналық білім берудің сапасын жақсарту жөніндегі халықаралық стандарттарына сәйкес тиісті стандарттарда мынадай терминдер мен анықтамалар белгіленген:

1) *Әкімшілік штат* (8-стандарт) – саясатты қалыптастыру және саясат пен жоспарларды іске асыру бойынша әкімшілік қолдауға жауапты, құрылымдық бөлімшелерге басшылық жасау және оларды басқару қызметтерін атқаратын қызметкерлер; әкімшілік құрылымының ұйымдастырушылық құрылымына байланысты болады және әкімшілік басшысын және әкімшілік қызметкерлерін, декандарды, қаржылық басқармалардың басшыларын, бюджеттік жоспарлау және бухгалтерия бөлімдерінің қызметкерлерін, қабылдау комиссиясының қызметкерлерін және оқу процесін жоспарлау, кадрлық ресурстар және ақпараттық технологиялар бөлімдерінің басшыларын қамтиды.

2) *Академиялық көшбасшылық* (8-стандарт) – оқыту және білім беру, ғылыми зерттеулер жүргізу және денсаулық сақтау жүйесінде қызметтер

көрсету мәселелері бойынша академиялық шешімдер қабылдауға жауапты, құрылымдық бөлімшелерге басшылық жасау және оларды басқару қызметтерін атқаратын қызметкерлер. Оларға директорлар, декандар, кафедралар мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары, тұрақты комиссиялардың төрағалары (білім алушыларды іріктеу, білім беру бағдарламаларын жоспарлау және білім алушыларға кеңес беру жөніндегі) жатады.

3) *Академиялық еркіндік* (1-стандарт) – қызметкерлер мен білім алушылардың пікірлерін, сұраныстарын еркін білдіруіне, зерттеулер жүргізуіне және жарияланымдар жасауына берілетін тиісті еркіндік.

4) *Үміткерлердің жетістіктері* (5-стандарт) – ресми біліктілігі, кәсіби тәжірибесі, ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелері, оқыту тәжірибесі және әріптестері тарапынан мойындалуы негізінде бағаланады.

5) *Негізгі мүдделі тараптар* (1-стандарт) – директорды, педагогикалық кеңес мүшелерін, оқытушылар құрамының және студенттердің өкілдерін, колледж әкімшілігін, уәкілетті органдарды қамтиды;

6) *Басқа мүдделі тараптар* (1-стандарт) – басқа медициналық мамандықтардың өкілдерін, пациенттерді және олардың ұйымдарын, жұртшылық өкілдерін, академиялық және әкімшілік қызметкерлерді, білім беру және денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органдарды, кәсіби ұйымдарды, медициналық ғылыми ұйымдарды, сондай-ақ білім беруге жауапты тұлғаларды қамтиды.

7) *Ақпараттық қолдау* (4-стандарт) – ішкі тәртіп ережелерін, барлық қызметтердің жұмыс режимін, телефон анықтамалығын, әкімшілік қызметкерлер мен оқытушылар құрамының деректерін, оқу ақысының төлену тәртібін, білім беру курстары туралы ақпаратты, оқытушылардың электрондық мекенжайларын, оқыту нәтижелерін бағалаудың нақты белгіленген критерийлерін, сондай-ақ оқу процесіндегі негізгі саясат туралы ақпаратты, қолжетімді ақпараттық материалдарды: жұмыс оқу бағдарламаларын, білім алушыларға арналған силлабустарды, білім беру бағдарламалары бойынша анықтамалықтардың, элективті пәндер каталогының болуын қамтиды.

8) *Оқытудың түпкілікті нәтижелері немесе құзыреттер* (1-стандарт) – білім алушылар оқу кезеңінің соңында көрсетуге тиіс білімді, дағдыларды және қатынастарды қамтиды.

9) *Медицинаның кез келген саласы* (1-стандарт) – медициналық практиканың, әкімшілік медицина мен медициналық зерттеулердің барлық түрлеріне жатады.

10) *Материалдық-техникалық база* (6-стандарт) мыналарды қамтиды: дәріс залдары, оқу бөлмелері, оқу және ғылыми зертханалар, клиникалық дағдылар зертханалары, оқытушыларға арналған бөлмелер, кітапханалар, ақпараттық технологиялар мен құралдар, білім алушылардың демалуына арналған жағдайлар, мысалы, тиісті оқу үй-жайлары, демалыс холы, көлік құралдары, білім алушыларға арналған қоғамдық тамақтану орындары,

жатақханалар, білім алушылардың жеке заттарын сақтауға арналған жәшіктер, спорт құралдары, бос уақыт өткізуге арналған үй-жайлар.

11) *Менеджмент* (8-стандарт) – институционалдық және бағдарламалық саясатты іске асыруға байланысты іс-қимылды және/немесе құрылымды, оның ішінде медициналық білім беру ұйымындағы экономикалық және ұйымдастырушылық қатысуды, ресурстарды іс жүзінде бөлуді және пайдалануды білдіреді.

Институционалдық және бағдарламалық саясатты іске асыру миссияға, білім беру бағдарламасына, білім алушыларды қабылдау саясатына, қызметкерлерді іріктеу және қабылдауға және сыртқы байланыстарға қатысты саясат пен жоспарларды жүзеге асыруды көздейді.

12) *Оқыту және білім беру әдістері* (2-стандарт) дәрістерді, шағын топтарда оқытуды (TBL), проблемалық-бағдарланған оқытуды (PBL), клиникалық жағдайларға негізделген оқытуды (CBL), практикалық және зертханалық сабақтарды, пациенттің төсегінің жанында оқытуды, нақты пациенттің қатысуымен клиникада оқытуды, оқу-клиникалық орталықтарда практикалық дағдыларды оқытуды (SBL), алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету жағдайларында оқытуды, web-технологияларды пайдалана отырып оқытуды қамтиды.

13) *Бағалау әдістері* (3-стандарт) – қалыптастырушы және жиынтық бағалаулар арасындағы, емтихандар мен басқа да тестілер саны арасындағы теңгерімді сақтауды, жазбаша және ауызша емтихандар арасындағы теңгерімді сақтауды, тиісті нормативтер мен критерийлерге негізделген пайымдауларды пайдалануды, арнайы емтихандар өткізуді қамтиды.

14) *Миссия* (1-стандарт) – білім беру ұйымының және оның білім беру бағдарламаларының барлық басқа аспектілері байланыстырылуға тиіс жан-жақты негізді қамтамасыз етеді. Миссияға білім беру ұйымының институционалдық, ұлттық, өңірлік және жаһандық саясатына және пайымына қатысты жалпы және нақты мәселелер кіреді.

15) *Білім беру бағдарламасы* (2-стандарт) – күтілетін оқыту нәтижелерін, мазмұнын (силлабус), бағдарламаның тәжірибесі мен процестерін, оның ішінде жоспарланған оқыту және білім беру әдістерінің құрылымын, бағалау әдістерін сипаттауды қамтиды. Білім беру бағдарламасында білім алушылардың қандай білімді, дағдыларды және қатынастарды меңгеретіні айқындалуға тиіс.

16) *Өмір бойы оқыту* (1-стандарт) – қызметті бағалау, аудит, өзінің клиникалық практикасын талдау немесе танылған үздіксіз кәсіби даму (ҮҚД)/үздіксіз медициналық білім беру (ҮМБ) бағдарламалары арқылы өз білімі мен дағдыларын тұрақты түрде дамыту кәсіби жауапкершілік болып табылады.

17) *Білім беру бағдарламасын бағалау* (7-стандарт) – медициналық білім беру ұйымы мен оның білім беру бағдарламасының тиімділігі мен сәйкестігін зерделеу үшін ақпаратты жүйелі түрде жинау процесі. Миссияға және пәндердің оқу бағдарламаларына, оның ішінде оқытудың түпкілікті

нәтижелеріне қатысты білім беру бағдарламасының немесе бағдарламаның негізгі аспектілерінің сапасын растау мақсатында деректерді жинау мен талдаудың сенімді және валидті әдістерін пайдалануды қамтиды.

18) *Қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясаты* (5-стандарт) – білім беру бағдарламасын іске асыру үшін тиісті мөлшерде жоғары білікті қызметкерлермен қамтамасыз ету.

19) *Ақпараттық және коммуникациялық технологияларды тиімді пайдалану саясаты* (6-стандарт) мыналарды қамтиды: компьютерлерді, ішкі және сыртқы компьютерлік желілерді және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың басқа да құралдарын пайдалану; колледждің кітапхана ресурстарымен және ақпараттық технологиялар қызметтерімен үйлестіру.

20) *Оқу бағдарламаларына жауапты құрылымдық бөлімшенің өкілеттіктері* (2-стандарт) мыналарды қамтиды: жекелеген бөлімшелер мен пәндердің мүдделерінен басым болу; колледждің басқару органдары немесе мемлекеттік уәкілетті органдар бекіткен қолданыстағы қағидалар мен ережелер шеңберінде білім беру бағдарламасын бақылау.

21) *Теңдік қағидаты* (2-стандарт) – жынысына, ұлтына, дініне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне қарамастан және физикалық мүмкіндіктерін ескере отырып, білім алушыларға тең қарым-қатынас жасау.

22) *Сервистік қызметтер* (4-стандарт) білім алушылардың білім беру, жеке және мансаптық қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған: жатақханалар, асханалар, медициналық орталықтар, спорт залдары, компьютерлік орталықтар, кітапханалар, сондай-ақ жұмысқа орналасу және мансаптық өсу бойынша тиімді қызмет көрсетуге арналған қызметтер.

23) *Денсаулық сақтау секторымен сабақтас құрылымдар* (8-стандарт) – денсаулықты нығайтуға және аурулардың профилактикасына қатысы бар мекемелер мен реттеуші органдар.

24) *Интеграцияланған оқытуға жәрдемдесу* (3-стандарт) – жекелеген пәндер мен пәндік салалардың білімін бағалау кезінде интеграцияланған бағалауды пайдалануды қамтиды.

25) *Басқару* (8-стандарт) – медициналық білім беру ұйымын басқару жөніндегі іс-қимыл және/немесе құрылым. Басқару саясатты қалыптастыруды, жалпы институционалдық және бағдарламалық саясатты белгілеу процестерін, сондай-ақ саясаттың іске асырылуын бақылауды қамтиды. Институционалдық және бағдарламалық саясат, әдетте, медициналық білім беру ұйымының миссиясына, білім беру бағдарламасына, білім алушыларды қабылдау саясатына, қызметкерлерді іріктеу және қабылдауға қатысты шешімдерді, сондай-ақ медициналық практикамен және денсаулық сақтау секторымен өзара іс-қимыл және байланыс мәселелері бойынша шешімдер қабылдауды және басқа да сыртқы қатынастарды қамтиды.

4. Белгілер мен қысқартулар

Осы стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

ААЖ – Автоматтандырылған ақпараттық жүйе
АК – Аккредиттеу кеңесі
ӘБҚ – әкімшілік-басқару қызметкерлері
ЖОО – жоғары оқу орны
ССК – сыртқы сараптамалық комиссия
МББС – мемлекеттік міндетті білім беру стандарты
АЕО – Білім беруді, денсаулық сақтауды сапамен қамсыздандыру және Аккредиттеудің Еуразиялық Орталығы
ҚР ДСМ – Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
ҚР БҒМ – Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
МТБ – материалдық-техникалық база
ҮКД – үздіксіз кәсіби даму
ҮМБ – үздіксіз медициналық білім беру
ОҚПЕ – объективті құрылымдалған практикалық емтихан
ББ – білім беру бағдарламасы
ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы
МСАК – медициналық-санитариялық алғашқы көмек
ҚР – Қазақстан Республикасы
БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары
ТЖКБ – техникалық және кәсіптік білім беру
СК – сараптамалық кеңес
ESG – European Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education / Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары

5 Жалпы ережелер

5.1 Институционалдық аккредиттеу стандарттары мыналарды қамтиды:

- 1-стандарт «Миссиясы және түпкілікті нәтижелері»;
- 2-стандарт «Білім беру бағдарламалары»;
- 3-стандарт «Білім алушыларды бағалау»;
- 4-стандарт «Білім алушылар»;
- 5-стандарт «Академиялық штат/оқытушылар»;
- 6-стандарт «Білім беру ресурстары»;
- 7-стандарт «Білім беру бағдарламаларын бағалау»;
- 8-стандарт «Басқару және әкімшілендіру»;
- 9-стандарт «Үздіксіз жетілдіру».

5.2 Медициналық колледждерді институционалдық аккредиттеу стандарттары Дүниежүзілік медициналық білім беру федерациясының (WFME) базалық медициналық білім берудің сапасын жақсарту жөніндегі халықаралық стандарттарына, Жоғары білім берудің Еуропалық кеңістігінде сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтарына (ESG, 2015 ж.), ДДҰ/Еуропалық бюросының мейіргерлік білім беруді дамыту жөніндегі бағдарламалық құжаттарына: «Денсаулық-

2020» саясатының мақсаттарына қол жеткізу үшін Еуропадағы мейіргерлік және акушерлік істі нығайтудың стратегиялық бағыттарына; мейіргерлік және акушерлік істі нығайтудың 2016–2020 жылдарға арналған стратегиялық бағыттарына; кәсіптік мейіргерлер мен акушерлерді бастапқы даярлаудың жаһандық стандарттарына, кәсіптік біліктіліктерді тану жөніндегі ЕО-ның 2013/55/ЕО директивасына, сондай-ақ Қазақстан Республикасында мейіргер ісін дамытудың ұлттық басымдықтарын ескере отырып негізделген.

5.3 Барлығы 80 стандарт, оның ішінде базалық стандарттар – 64 және жетілдіру стандарттары – 16. Институционалдық аккредиттеу стандарттары **жетістіктің екі деңгейінің стандарттарын** қамтиды: *базалық стандарт және сапаны жетілдіру стандарты*.

Базалық стандарт «тиіс» етістігімен білдіріледі және стандартты әрбір медициналық колледж орындауға тиіс екенін және оның орындалуы білім беру ұйымына сыртқы бағалау жүргізу кезінде көрсетілуге тиіс екенін білдіреді.

Сапаны жетілдіру стандарты «ұсынылады» етістігімен білдіріледі және стандарттың медициналық білім беру ұйымдарының үздік практикасына қатысты халықаралық консенсусқа сәйкес келетінін білдіреді. Осы стандарттардың орындалуы немесе кейбір не барлық стандарттарды орындауға бағытталған бастамалар медициналық колледж тарапынан құжаттамалық түрде расталуға тиіс.

5.4 Аккредиттеу туралы шешімді Аккредиттеу кеңесі медициналық колледждің институционалдық аккредиттеу стандарттарының талаптарына сәйкестігін сыртқы бағалау нәтижелері бойынша ССК ұсынған материалдар негізінде қабылдайды.

5.6 АЕО Аккредиттеу кеңесі ДДҰ/ДМБФ-ның медициналық білім беруді аккредиттеу жөніндегі нұсқаулық қағидаттарына сәйкес қалыптастырылған және оның құрамына ҚР Парламентінің, ҚР БҒМ, ҚР ДСМ, денсаулық сақтау органдары мен ұйымдарының, медициналық білім беру ұйымдарының, ғылыми ұйымдардың, кәсіби қауымдастықтардың, жұмыс берушілердің, жұртшылықтың, білім алушылардың өкілдері және халықаралық сарапшылар кіреді.

6. Институционалдық аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары

6.1 Институционалдық аккредиттеу стандарттарын енгізудің негізгі мақсаттары:

6.1.1 халықаралық сапаны қамтамасыз етудің үздік практикасының қағидаттарымен үйлестірілген, орта білімнен кейінгі білім берудің, техникалық және кәсіптік білім берудің (бұдан әрі – ТЖКБ) сапасын институционалдық және ұлттық деңгейде ішкі және сыртқы қамтамасыз ету жүйесін енгізу;

6.1.2 білім алушылар, оқытушылар, басшылық және медициналық колледждің ӘБК қолдайтын сапа мәдениетін дамытуға жәрдемдесу;

6.1.3 мамандандырылған аккредиттеу стандарттарының талаптарының орындалуына сәйкестігіне сыртқы бағалау жүргізу және орта білімнен кейінгі білім беру мен ТЖКБ сапасына кепілдік беру;

6.1.4 жылдам өзгеретін жағдайлар мен еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес білім беру сапасын және ресурстармен қамтамасыз етілуін үздіксіз жетілдіруге, сондай-ақ ұлттық кәсіптік медициналық және фармацевтикалық білім беру жүйесінің бәсекеге қабілеттілігіне қол жеткізуге жәрдемдесу;

6.1.5 медициналық колледжді аккредиттеу нәтижелері туралы жұртшылыққа және білім беру мен денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органдарға шынайы ақпарат беру арқылы мемлекеттің, қоғамның және тұтынушылардың құқықтары мен мүдделерін қорғау.

7. Медициналық колледжді институционалдық аккредиттеуді жүргізу және сапаны қамтамасыз ету қағидаттары

7.1 Кәсіптік білім беру сапасын қамтамасыз ету және сыртқы бағалау мынадай қағидаттарға негізделеді:

7.1.1 еріктілік – аккредиттеу рәсімі ерікті негізде және медициналық колледждің институционалдық автономиясын мойындау қағидатында жүргізіледі;

7.1.2 жауапкершілік – аккредиттеу процесі барлық мүдделі тараптардың (колледж, білім алушылар, кәсіби ұйымдар және денсаулық сақтау мамандары, мемлекет) жауапкершілігі мен өзара қарым-қатынасын, өзара іс-қимылын нақты айқындайды, аккредиттеу жүйесін дамыту үшін қажетті келісілген стандарттар мен нұсқаулықтармен, ресурстармен және инновациялармен қамтамасыз етіледі, құзыретті сарапшылардың қолдауымен жүзеге асырылады;

7.1.3 ашықтық – ішкі және сыртқы бағалау ашық және айқын түрде жүргізіледі, барлық мүдделі тараптардың процесс пен рәсімдер, аккредиттеу стандарттары, институционалдық өзін-өзі бағалауды және сыртқы бағалауды жүргізу жөніндегі нұсқаулықтар туралы ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз етеді;

7.1.4 тәуелсіздік – сыртқы бағалау және аккредиттеу туралы шешім қабылдау үшінші тұлғалардан (уәкілетті және мемлекеттік органдардан, медициналық білім беру ұйымының әкімшілігінен және қоғамдық пікірден) тәуелсіз түрде, шынайы ақпарат пен сыртқы сараптамалық бағалау нәтижелері негізінде жүргізіледі;

7.1.5 объективтілік – институционалдық ерекшеліктерді ескере отырып, нақты белгіленген критерийлер мен аккредиттеу стандарттарын қолдану арқылы сыртқы бағалауды жүргізу және аккредиттеу туралы шешімді сыртқы бағалау нәтижелері мен ССК ұсынымдары негізінде қабылдау;

7.1.6 *құпиялылық* – медициналық колледждің институционалдық өзін-өзі бағалауы туралы есепте ұсынылған ақпарат пен деректер және сыртқы бағалау барысында алынған ақпарат қатаң құпия болып табылады;

7.1.7 *тиімділік* – сыртқы бағалау ішкі ортаны және сапаны қамтамасыз етудің институционалдық тетіктерін жақсартуға, сапа мәдениетін дамытуға ықпал ететін түпкілікті нәтижеге бағытталады және сапаны қамтамасыз етудің ішкі және сыртқы тетіктері арасындағы өзара байланысты қамтамасыз етеді.

8. Институционалдық аккредиттеу процесінің кезеңдері мен негізгі элементтері

8.1 **Аккредиттеу процесі** мынадай негізгі элементтер мен кезеңдерді қамтиды:

8.1.1 медициналық колледждің АЕО-ға (бұдан әрі – аккредиттеу органы) **өтінішін** және өзінің қызметінің қысқаша сипаттамасын ұсынуы;

8.1.2 аккредиттеу органы мен медициналық колледж арасында институционалдық аккредиттеуді жүргізу туралы рәсімнің құны мен орындау мерзімдері көрсетілген **екіжақты шартқа** қол қою;

8.1.3 медициналық колледждің осы стандарттың критерийлері мен талаптарына сәйкес **өзін-өзі бағалау** рәсімін жүргізуі және өзін-өзі бағалау туралы есепті аккредиттеу органына ұсынуы;

8.1.4 медициналық колледждің **өзін-өзі бағалау туралы есебін** аккредиттеу органында қарау және рецензиялау;

8.1.5 медициналық колледжге сыртқы сарапшылардың сапарын және сыртқы бағалауды жүргізуді, есеп жасауды және Аккредиттеу кеңесіне ұсынымдар әзірлеуді қамтитын **сыртқы бағалау** рәсімі;

8.1.6 ССК-ның қорытынды есебін дайындауы және оны Аккредиттеу кеңесіне ұсынуы;

8.1.7 медициналық колледжді **аккредиттеу мәселесін** қарау және ұсынылған материалдар мен ССК ұсынымдары негізінде АЕО Аккредиттеу кеңесінің түпкілікті шешім қабылдауы;

8.1.8 оң шешім қабылданған жағдайда медициналық колледжді сыртқы бағалау нәтижелері туралы **сыртқы сараптамалық комиссияның есебін** аккредиттеу органының веб-сайтында жариялау;

8.1.9 ССК есебінде қамтылған ұсынымдар негізінде медициналық колледж қабылдаған ескертулерді жою жөніндегі шаралардың орындалуын тексеру бойынша кейінгі рәсімдер;

8.2 Институционалдық аккредиттеу рәсімі Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ «Білім туралы» Заңына (07.01.2021 жылғы жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілген) сәйкес ұйымның өтініші бойынша медициналық білім беру ұйымдарының қаржылық қаражаты есебінен жүргізіледі;

8.3 Институционалдық өзін-өзі бағалауды жүргізу кезеңінде аккредиттеу органы медициналық колледжге алдын ала келісім бойынша,

оның ішінде оқыту семинарын өткізуді қамтитын **консультациялық қызметтер** көрсетеді;

8.4 Институционалдық өзін-өзі бағалау рәсімі аяқталғаннан кейін медициналық колледж ССК-ның болжамды сапарына дейін кемінде 2 ай бұрын институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есепті үш тілде (мемлекеттік және орыс тілдерінде) электрондық түрде ілеспе хатпен аккредиттеу органына infoesqa@gmail.com электрондық поштасына жібереді. Есепке медициналық колледждің бірінші басшысы қол қоюға тиіс.

АЕО-да есеп мазмұнының толықтығына және кестелік ақпараттың, қосымшалардың ұсынылуына техникалық сараптама жүргізіледі. Колледж есепті ресімдеудегі кемшіліктерді жойғаннан кейін институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есептің түпкілікті нұсқасы үш тілде (мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде) басып шығарылған, колледж директоры қол қойған және колледждің мөрімен расталған түрде АЕО-ға беріледі.

8.5 Институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есепті сараптамалық комиссияның барлық мүшелері медициналық колледжге сапарға дейін мұқият зерделейді. Сарапшылар колледжде іске асырылатын білім беру деңгейлерінің барлығы бойынша есеп деректерін валидациялау және институционалдық қызметтің сандық көрсеткіштері мен сапалық сипаттамаларын верификациялау үшін сұрақтар әзірлейді.

8.6 Медициналық колледжге ССК сапарының мерзімдерін аккредиттеу органы айқындайды және орта есеппен 2–4 күнді құрайды;

8.7 ССК құрамы аккредиттеу органы ұсынған және сертификаттаған сарапшылардың деректер базасынан, сондай-ақ білім беру ұйымдары, ғылыми орталықтар, кәсіби қауымдастықтар, қоғамдық бірлестіктер және жұмыс берушілер ұсынған сарапшылар қатарынан қалыптастырылады.

8.8 ССК-ның медициналық колледждегі жұмыс регламенті аккредиттеу органы бекіткен медициналық білім беру ұйымына сапар кезінде сыртқы бағалау жүргізу жөніндегі стандарт пен нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады;

8.9 Білім беру ұйымын сыртқы бағалау қорытындылары туралы қорытынды есепті сарапшылар ССК сапары аяқталғаннан кейін 14 жұмыс күнінен кешіктірмей аккредиттеу органына ұсынады. Қорытынды есепте колледждер қызметінің үлгілік қағидаларының, білім беру стандарттарының және аккредиттеу стандарттарының орындалуын бағалау, сондай-ақ білім беру ұйымы мен оның бағдарламасының қызметін жетілдіру жөніндегі ұсынымдар міндетті түрде қамтылуға тиіс. Бұдан кейін есеп ұсынымдарымен бірге аккредиттеу органы тарапынан білім беру ұйымына танысу және нақты қателерді түзету үшін жіберіледі. Бұл үшін 7 (жеті) күнтізбелік күн беріледі. Осыдан кейін есеп аккредиттеу органына және ССК мүшелеріне қорытынды нұсқасын 7 (жеті) күнтізбелік күн ішінде дайындау үшін жіберіледі. ССК-ның қорытынды есебі отырысқа екі апта қалғанда Аккредиттеу кеңесіне жіберіледі.

ССК-ның қорытынды есебі мен ССК ұсынымдары аккредиттеуден кейінгі мониторинг жүргізу кезеңінде ССК ұсынымдары бойынша түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеуге негіз болып табылады.

8.10 Аккредиттеу кеңесінің шешім қабылдауы институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есеп, сыртқы сараптамалық комиссияның қорытынды есебі және жоғарыда ұсынылған құжаттарды талдау негізінде аккредиттеу органының ұсынымдары негізінде жүзеге асырылады. Сыртқы сараптамалық комиссияның есебі және аккредиттеу органының ұсынымдары Аккредиттеу кеңесінің шешім қабылдауының міндетті шарты болып табылады.

9. Аккредиттеу туралы шешім қабылдау

9.1. Аккредиттеу кеңесі аккредиттеу бойынша мынадай **шешімдер** қабылдайды:

- 1) толық аккредиттеу – 5 жыл мерзімге аккредиттеу;
- 2) шартты аккредиттеу – колледжге қайта сапар жасай отырып, 1 жыл мерзімге шартты түрде аккредиттеу;
- 3) аккредиттеуден бас тарту;
- 4) аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу;

9.2. Барынша ұзақ мерзімге **толық аккредиттеу туралы шешім** аккредиттеудің барлық (64) базалық стандарты толық орындалған және сапаны жетілдіру стандарттарының кемінде 60%-ы толық сәйкестікті көрсеткен жағдайда қабылданады. Осыдан кейін колледж келесі кезеңге – аккредиттеуден кейінгі мониторингке көшеді.

9.3. 1 (бір) жыл мерзімге **шартты аккредиттеу туралы шешім** сол аккредиттеу органы қайта сыртқы бағалау жүргізген жағдайда қабылданады, егер стандарттардың басым бөлігі ішінара орындалса немесе 9 стандарттың кемінде біреуі орындалмаса, ал проблемалардың маңыздылығы ССК-ның қорытынды есебінде және шартты аккредиттеу туралы шешімнің негіздемесінде көрсетілсе. Бұл ретте білім беру ұйымы шешім қабылданған күннен кейінгі бір жыл ішінде ССК ұсынымдары (ескертулері) бойынша түзету іс-шараларын жүргізеді, жаңа Аккредиттеу шарты шеңберінде институционалдық өзін-өзі бағалау туралы есеп жасайды және өзін-өзі бағалау туралы есепті осы аккредиттеу стандарттарының 8.4-тармағының талаптарына сәйкес шартты аккредиттеу туралы шешім қабылдаған аккредиттеу органына ұсынады. Институционалдық аккредиттеуді жүргізудің мерзімдері мен шарттары жаңадан жасалып, жасалған Аккредиттеу шартында көрсетіледі.

9.4. **Аккредиттеуден бас тарту туралы шешім** екі немесе одан да көп стандарт орындалмаған жағдайда қабылданады, бұл жою үшін бірнеше жыл қажет болатын кемшіліктер мен проблемалардың елеулі екенін білдіреді. Білім беру ұйымы институционалдық аккредиттеу туралы теріс шешім қабылданғаннан кейін бір жылдан ерте емес мерзімде аккредиттеу рәсімін бастауға құқылы.

9.5. Институционалық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу мерзімі ішінде оны **кері қайтарып алу туралы шешім** мынадай жағдайларда қабылданады:

9.5.1 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру ұйымының білім беру қызметін жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданылуын тоқтата тұруы;

9.5.2 білім беру саласындағы уәкілетті органның білім беру ұйымының білім беру қызметін жүзеге асыруға арналған бас лицензиясын кері қайтарып алуы

9.5.3 білім беру ұйымының өз қызметкерлеріне, оқытушыларына және білім алушыларына қатысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты жүйелі түрде бұзуы, мұндай фактілердің тиісті уәкілетті және бақылаушы органдар тарапынан құжаттамалық түрде расталуы және жария етілуі.

9.6. Институционалық аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу туралы шешім Аккредиттеу кеңесінің хаттамасымен ресімделеді және ресми хатпен білім беру ұйымының бірінші басшысының атына жіберіледі, кейіннен білім беру саласындағы уәкілетті органға жазбаша түрде хабарланады.

9.7. Институционалық аккредиттеу туралы куәлікті кері қайтарып алу туралы шешім білім беру ұйымын ҚР БҒМ-нің 2-тізілімінен шығаруға әкеп соғады, бұл бұрын қол жеткізілген аккредиттеу нәтижелерінің барлығының күшін жоюға және аккредиттеу процесінің барлық кезеңдерінен қайта өту міндетіне әкеп соғуы мүмкін.

9.8. Институционалық аккредиттеу туралы оң шешім қабылданғаннан кейін аккредиттеу органы білім беру ұйымына Аккредиттеу кеңесі шешімінің нәтижелері туралы ресми хатты және 5 (бес) жыл мерзімге аккредиттеу туралы куәліктің түпнұскасын жібереді.

9.9. Институционалық аккредиттеу туралы шешім ҚР БҒМ Болон процесі және академиялық ұтқырлық орталығына 2-тізілімге (аккредиттелген ұйымдар) енгізу үшін жіберіледі және аккредиттеу органының веб-сайтында орналастырылады.

9.10. Шартты аккредиттеу туралы шешім қабылданған жағдайда білім беру ұйымы Аккредиттеу кеңесінің шешіміне аккредиттеу органы белгілеген апелляция рәсіміне сәйкес шағым жасауға құқылы.

9.11. Білім беру ұйымы аккредиттелген мәртебесін растау үшін белгіленген аккредиттеу мерзімі аяқталғаннан кейін қайта аккредиттеуден өтеді және институционалық аккредиттеу туралы сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін 12 (он екі) ай бұрын аккредиттеу органына өтінім беруге тиіс.

10. Аккредиттеуден кейінгі мониторинг

10.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг (АКМ) институционалық аккредиттеудің ажырамас құрамдас бөлігі және маңызды кезеңі болып

табылады және аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңінде білім беру ұйымы тарапынан бұлжытпай орындалуға тиіс.

10.2 Аккредиттеу органы институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңінің барлық уақытында білім беру ұйымымен қосымша келісімдер жасамай, аккредиттеуден кейінгі мониторингті (АКМ) жүргізеді.

10.3 Білім беру ұйымына аккредиттеуден кейінгі мониторинг мынадай жолдармен жүргізіледі:

10.3.1 институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылу кезеңіне ССК ұсынымдары негізінде жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспарын аккредиттеу органына ұсыну. Жоспар білім беру ұйымы институционалдық аккредиттеу туралы оң шешім алғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде ұсынылады;

10.3.2 ССК ұсынымдары негізінде жетілдіру жоспарының орындалуы туралы жыл сайынғы есептерді орындалғанын тиісті құжаттамалық растаулармен (құжаттардың сапалы көшірмелері және/немесе электрондық нұсқалары) уақтылы ұсыну. Есеп аккредиттеу органы тарапынан қосымша хабарламалар немесе ресми сұрау салулар жіберілместен, аккредиттеу органына жіберіледі, бұл ретте кезекті есепті ұсынудың болжамды күні институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің берілген күнтізбелік күні болып табылады.

10.4 Білім беру ұйымы АКМ кезеңінде білім беру қызметінде болған кез келген елеулі өзгерістер туралы аккредиттеу органына хабарлауға тиіс.

10.5 Аккредиттеу органы оқыту сапасына және/немесе білім беру бағдарламаларының тиісті деңгейде іске асырылмауына қатысты келіп түскен шағымдарды қарау үшін білім беру ұйымына сарапшылар комиссиясын жіберуге құқылы.

10.6 Білім беру ұйымы осы Стандарттардың 10.3, 10.4-тармақтарының талаптарын бұзған жағдайда, аккредиттеу органы институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұруға құқылы. Бұл ретте институционалдық аккредиттеу туралы куәліктің қолданылуын тоқтата тұру туралы шешім АКМ талаптарының бұзушылықтары жойылғанға дейінгі кезеңге қабылданады. Осы шешім аккредиттеу органының бас директорының бұйрығымен ресімделеді және білім беру ұйымына хат-хабарлама жіберіледі.

11. Аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

11.1 Аккредиттеу органы қолданыстағы аккредиттеу стандартын жетілдіру мақсатында оған өзгерістер мен толықтырулар енгізеді.

11.2 Мүдделі тараптардың қолданыстағы стандартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізуге бастама жасауға құқығы бар.

11.3 Қолданыстағы стандарт бойынша барлық ұсыныстар мен ескертулер аккредиттеу органына жіберіледі.

11.4 Аккредиттеу органы ұсыныстар мен ескертулердің негізділігі мен орындылығын зерделейді.

11.5 Қолданыстағы аккредиттеу стандартына мақұлданған өзгерістер мен толықтырулар аккредиттеу органының бас директорының бұйрығымен бекітіледі, ал стандарт жаңа редакцияда шығарылады.

12. ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ АККРЕДИТТЕУ СТАНДАРТТАРЫ

1-стандарт. МИССИЯСЫ ЖӘНЕ ОҚЫТУДЫҢ ТҮПКІЛІКТІ НӘТИЖЕЛЕРІ

1.1 Миссияны айқындау

1.1.1 Медициналық колледж өзінің **миссиясын айқындауға тиіс**, оның мәлімдемесінде денсаулық сақтаудың *кез келген саласында* одан әрі мансапқа тиісті негізі бар құзыретті маманды даярлауға мүмкіндік беретін мақсаттар мен білім беру стратегиясы қамтылады; *денсаулық сақтау секторының*² белгіленген *талаптарына* сәйкес *маманның функцияларын* орындауға қабілетті; *өмір бойы оқуға* қабілетті.

1.1.2 Медициналық колледж миссияның негізгі **мүдделі тараптардың** қатысуымен әзірленгеніне және олардың қажеттіліктерін, сондай-ақ **тиісті мүдделі тараптардың** ұсыныстарын қамтитынына кепілдік беруге тиіс.

1.1.3 Медициналық колледж пайым мен құндылықтарды қамтитын, мәлімделген миссияға, күтілетін оқыту нәтижелеріне және әлеуметтік жауапкершілікке қол жеткізуге ықпал ететін **стратегиялық даму жоспарын әзірлеуге және тұрақты түрде қайта қарауға тиіс**.

1.1.4 Медициналық колледж мүдделі тараптарға, *денсаулық сақтау секторына* және жұртшылыққа өзінің миссиясы туралы ақпараттың қолжетімді болуын қамтамасыз етуге тиіс (БАҚ-та, веб-сайтта ақпараттың болуы).

² бұдан әрі курсивпен берілген мәтінге түсіндірме «3. Терминдер мен анықтамалар» бөлімінде берілген.

1.2 Оқытудың түпкілікті нәтижелері

1.2.1 Медициналық колледж **Еуропалық біліктіліктер шеңберінің, Ұлттық біліктілік шеңберінің, кәсіптік стандарттардың және техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру және үздіксіз кәсіби даму саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттардың талаптарына сәйкес келетін және белгіленген базалық және кәсіби құзыреттерді қалыптастыруға ықпал ететін күтілетін оқытудың түпкілікті нәтижелерін айқындауға тиіс**.

1.2.2 Медициналық колледж білім алушылардың білім беру бағдарламасын аяқтағаннан кейін көрсететін **түпкілікті нәтижелері** олардың **денсаулық сақтау секторындағы болашақ рөлін; оқытудың және даярлаудың кейінгі деңгейіне** қойылатын талаптар мен оған даярлығын; **өмір бойы оқуға** деген міндеттемелерін; денсаулық сақтау жүйесінің қажеттіліктерін және **әлеуметтік жауапкершіліктің** басқа да аспектілерін ескеретініне кепілдік беруге тиіс.

1.2.3 Медициналық колледж білім алушының **кәсіби этика** қағидаттарын дәрігерлерге, оқытушыларға, пациенттерге және олардың туыстарына қатысты сақтауына кепілдік беруге және этика жөніндегі тиісті құжатты қолдануға тиіс.

1.2.4 Медициналық колледж миссияны, мақсаттарды және күтілетін оқытудың түпкілікті нәтижелерін **мейіргерлік білім беруді дамытудың халықаралық және ұлттық басымдықтарына**, кәсіптік стандарттарға және денсаулық сақтау жүйесінің талаптарына, мүдделі тараптар мен қоғамның қажеттіліктері мен күтулеріне сәйкес болу және оларды **ескеру** мақсатында мерзімді түрде **қайта қарауға тиіс**.

1.2.5 Медициналық колледж **білім беру бағдарламаларының саясаты мен мақсаттарын**, құзыреттер мен оқытудың түпкілікті нәтижелерін құжаттауға және олардың білім алушылар, оқытушылар және басқа да мүдделі тараптар үшін қолжетімді болуын қамтамасыз етуге тиіс.

2-стандарт. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

2.1 Білім беру бағдарламаларының моделі

2.1.1 Медициналық колледж миссияға, мақсаттарға және күтілетін оқыту нәтижелеріне сәйкес **білім беру бағдарламаларының моделін** айқындауға және оның кәсіптік стандарттар мен *мейіргер ісі жөніндегі ұсынымдарды*, сондай-ақ қоғамның қажеттіліктері мен күтулерін көрсетуіне тиіс.

2.1.2 Медициналық колледж **білім беру бағдарламасының компоненттері**, өндірістік (клиникалық) және кәсіби/дипломалды практиканың **түпкілікті нәтижелерге** және талап етілетін базалық және кәсіби **құзыреттерге** қол жеткізуге ықпал ететініне, өмір бойы оқуға қабілеттілікті дамытатынына кепілдік беруге тиіс.

2.1.3 Медициналық колледж *оқытудың заманауи қағидаттарына негізделген*, білім алушыларды ынталандыратын, даярлайтын және қолдайтын, сондай-ақ олардың оқу процесіне жауапкершілігін қалыптастыруды қамтамасыз ететін пайдаланылатын **оқыту және білім беру әдістерін** айқындауға тиіс; оқыту барысында **теңдік қағидаттарының** сақталуына кепілдік беруге тиіс.

2.2 Білім беру бағдарламаларының құрылымы, мазмұны және ұзақтығы

2.2.1 Медициналық колледж:

- **пәндер** мен білім беру бағдарламаларының **компоненттерінің** мазмұнын, көлемін және реттілігін айқындауға, әртүрлі пәндер арасындағы сәйкестікті қамтамасыз етуге;

- пәндердің көлденең және тігінен **интеграциялануын** қамтамасыз етуге және таңдау бойынша мазмұнды таңдау мүмкіндігін беруге;

- білім беру бағдарламаларының міндетті және таңдау бөліктері арасындағы **тенгерімді** айқындауға, оның ішінде міндетті компоненттің *арнайы пәндері* мен таңдау компонентінің пәндерін үйлестіруге тиіс.

2.2.2 Медициналық колледж білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес өндірістік (*клиникалық*) және кәсіби (дипломалды) **практикалардың мерзімдері мен мазмұнын**, оның ішінде **симуляциялық орталықтар жағдайындағы оқытуды** (6-стандарттың 6.1.4-тармағын қараңыз) айқындауға тиіс.

2.2.3 Медициналық колледж **оқыту ортасы мен клиникалық базалардағы жағдайлар** мамандықтар бойынша кәсіптік оқу бағдарламаларына сәйкес білім алушылардың кәсіби құзыреттері мен клиникалық дағдыларын қалыптастыратынына кепілдік беруге тиіс.

2.2.4 Медициналық колледж оқыту процесіне ұлттық құндылықтарды дарытуға, патриотизм мен азаматтықты қалыптастыруға, білім алушылардың жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға, салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған **тәрбиелік компоненттерді** енгізуге тиіс.

2.2.5 Медициналық колледжде денсаулық сақтау және білім беру салаларындағы уәкілетті органдардың талаптарына сәйкес мерзімді түрде **қайта қаралатын білім беру бағдарламаларын бекіту рәсімі** болуға тиіс.

2.3 Ғылыми әдіс

2.3.1 Медициналық колледж білім алушыларға **ғылыми әдіснаманың негіздерін**, оның ішінде оқытушылардың *тиісті құзыреттілігін талап ететін* және білім беру бағдарламаларының міндетті бөлігі болып табылатын, аналитикалық және сыни ойлау қағидаттарын оқытуға және білім алушыларды шағын ғылыми-зерттеу жобаларын жүргізуге немесе оларға қатысуға тартуға тиіс.

2.4 Білім беру бағдарламаларын басқару

2.4.1 Медициналық колледжде білім беру процесіне жауапты **академиялық басшылық** болуға және білім беру деңгейін (ТЖКБ, орта білімнен кейінгі, қосымша және бейресми білім беру) ескере отырып, білім беру бағдарламаларына жауапты **құрылымдық бөлімшелерді** айқындауға тиіс, олар оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында білім беру бағдарламаларын жоспарлауға, рецензиялауға және іске асыруға *өкілеттіктерге* ие.

2.4.2 Медициналық колледж білім беру бағдарламаларына жауапты **құрылымдық бөлімшелер** арқылы елдің денсаулық сақтау жүйесінің жаңа

талаптарын ескере отырып, **білім беру процесіндегі инновацияларды** жоспарлауға және іске асыруға, сондай-ақ кәсіби қоғамдастықпен және жалпы қоғаммен кері байланыс негізінде білім беру бағдарламаларына өзгерістер енгізуге тиіс.

2.4.3 Медициналық колледжге білім беру бағдарламаларына жауапты **құрылымдық бөлімшелердің құрамына оқытушылардың, білім алушылардың және тиісті мүдделі тараптардың, оның ішінде клиникалық базалардың, фармацевтикалық өндірістердің өкілдерін, медициналық білім беру ұйымдарының түлектерін, оқыту процесіне тартылған денсаулық сақтау мамандарын қосуды** ұсынуға болады.

2.5 Практикамен және денсаулық сақтау жүйесімен байланыс

2.5.1 Медициналық колледж өз білім беру бағдарламалары мен түлектер кірісетін **кәсіби даярлықтың (ЖОО, ҮҚД/ҮМБ)** немесе практиканың кейінгі кезеңдері арасындағы *операциялық байланысты* және **сабақтастықты** қамтамасыз ететін **білім беру технологияларын** қолдануға тиіс.

**Ескерту: Кәсіби даярлық денсаулық проблемаларын айқындауды және талап етілетін оқыту нәтижелерін анықтауды, даярлық пен практиканың әртүрлі кезеңдерінде білім беру бағдарламалары элементтерінің және олардың өзара байланыстарының нақты айқындалуы мен сипатталуын, жергілікті, ұлттық, өңірлік және жаһандық жағдайларды тиісті түрде ескеруді, сондай-ақ денсаулық сақтау секторынан кері байланысты, медициналық көмек көрсету кезінде оқытушылар мен білім алушылардың мамандар командасының жұмысына қатысуын қамтуға тиіс.*

2.5.2 Медициналық колледж өндірістік және кәсіби (дипломалды) **практикалардың** медициналық ұйымдарда **жұмыс берушілермен жасалған шарт негізінде**, оның ішінде **дуальды оқыту** тұжырымдамасы шеңберінде, **тәлімгерлердің** (менторлардың) басшылығымен өткізілетініне және оқыту процесінде алынған білімді меңгеруге және бекітуге, практикалық дағдыларды игеруге және кәсіби құзыреттерді меңгеруге бағытталатынына кепілдік беруге тиіс.

3-стандарт. БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫ БАҒАЛАУ

3.1 Бағалау әдістері

3.1.1 Медициналық колледж колледжде іске асырылатын **барлық білім беру деңгейлерінің** білім алушыларын бағалау үшін қолданылатын **қағидаттарды, әдістер мен практиканы айқындауға, бекітуге және жариялауға** тиіс және **бағалаудың білімді, дағдылар мен қатынастарды қамтуына, оқуды ынталандыруына**, емтихандардың және басқа да тестілердің белгілі бір санын қамтуына, жазбаша және ауызша емтихандар арасындағы **теңгерімді** сақтауына, сондай-ақ **өтпелі балдарды**, бағаларды

белгілеу критерийлерін және **рұқсат етілген қайта тапсырулар** санын айқындауына кепілдік беруге тиіс.

3.1.2 Медициналық колледж олардың пайдалылығына, сенімділігіне, оқытуға әсеріне, қолайлылығына, әдістердің тиімділігіне және бағалау форматына қарай жиынтық (қорытынды) және қалыптастырушы (аралық) бағалау үшін **әдістер мен тәсілдердің кең ауқымын** қолдануға және білім алушының *академиялық ілгерілеуін* бағалауға тиіс.

3.1.3 Медициналық колледж бағалау процесіне қорытынды бағалау процесінің әділдігін, сапасы мен ашықтығын арттыру мақсатында **сыртқы емтихан алушыларды** тартуға және сыртқы сарапшылардың сараптамасы үшін бағалау процесі мен әдістерінің **ашықтығы** мен **қолжетімділігін** қамтамасыз етуге тиіс.

3.1.4 Медициналық колледж *бағалау әдістерінің сенімділігі мен валидтілігін құжаттауға және бағалауға* тиіс, бұл қолданыстағы бағалау практикасының сапасын қамтамасыз етудің *тиісті процесін* талап етеді, сондай-ақ қажеттілікке сәйкес бағалаудың жаңа әдістерін енгізуге тиіс.

3.1.5 Медициналық колледжге білім алушыларды бағалау нәтижелеріне **апелляция жасау жүйесін** қолдану ұсынылады.

3.2 Бағалау мен оқыту арасындағы өзара байланыс

3.2.1 Медициналық колледж білім алушылардың білім алуына және *интеграцияланған оқытуға жәрдемдесу, оқу процесіне теріс әсер етуді болдырмау және білім алушылардың ақпараттың шамадан тыс көлемін зерделеу қажеттілігін жою мақсатында емтихандардың саны мен сипатын реттеуге* тиіс.

3.2.2 Медициналық колледжге бағалау нәтижелері негізінде білім алушыларға кері байланыс беруді қамтамасыз ету ұсынылады.

4-стандарт. БІЛІМ АЛУШЫЛАР

4.1 Қабылдау және іріктеу саясаты

4.1.1 Медициналық колледж білім беру саласындағы уәкілетті органның белгіленген қағидалары мен талаптарына негізделген **білім алушыларды қабылдау саясатын** айқындауға және іске асыруға тиіс.

Ескерту:* Қабылдау саясаты медициналық колледждерге түсетін тұлғаларға қойылатын **білім деңгейі, орта мектепте оқу нәтижелері*, басқа да тиісті* **академиялық тәжірибе***, қабылдау **емтихандарының және әңгімелесудің нәтижелері сияқты іріктеу әдістерін**, денсаулық сақтау саласының маманы болуға деген **мотивацияны** бағалауды, **денсаулық сақтау саласындағы орта буын мамандарының кадрлық ресурстарына қажеттіліктердің өзгеруін қамтуы мүмкін.**

4.1.2 Медициналық колледжде *саясат* болуға және елдің қолданыстағы заңдары мен нормативтік-құқықтық құжаттарына сәйкес **мүмкіндігі шектеулі білім алушыларды қабылдау** практикасын іске асыруға тиіс.

4.1.3 Медициналық колледжде басқа білім беру бағдарламалары мен медициналық колледждерден **білім алушыларды ауыстыру** саясаты болуға және оны практикада іске асыруға тиіс.

Медициналық колледжге ұсынылады:

4.1.4 **Білім алушыларды іріктеу мен колледж миссиясы**, сондай-ақ түлектердің қалаулы сапасы мен біліктілігі арасындағы байланысты белгілеу.

4.1.5 **Қабылдау саясатын** жұртшылық пен мамандардан алынған тиісті деректер негізінде мерзімді түрде **қайта қарау** және қабылдау туралы шешімдерге апелляция жасау жүйесін пайдалану.

4.2 Білім алушыларды қабылдау

4.2.1 Медициналық колледж барлық білім беру бағдарламаларына (ТЖКБ, орта білімнен кейінгі, қосымша және бейресми білім беру) **қабылданатын білім алушылардың санын** өзінің **материалдық-техникалық мүмкіндіктеріне**, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы **кадрлық ресурстарға ұлттық қажеттіліктерге** сәйкес айқындауға тиіс.

4.2.2 Медициналық колледжге *денсаулық сақтау секторындағы кадрлық ресурстарды жоспарлау мен дамытуға жауапты тиісті мүдделі тараптармен* консультациялар барысында қабылданатын білім алушылардың **санын және контингентін** мерзімді түрде **қарастыру** және халықтың денсаулығы мен жалпы қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында осы процесті реттеу ұсынылады.

4.3 Білім алушыларға кеңес беру және қолдау

Медициналық колледж:

4.3.1 білім алушыларға **академиялық кеңес беру** жүйесіне ие болуға тиіс, ол болашақ мамандықты таңдау, жоғары оқу орнына түсуге дайындық, кәсіби мансапты жоспарлау мәселелерін, білім алушыларға тьюторлар тағайындауды қамтиды;

4.3.2 **әлеуметтік, қаржылық және жеке қажеттіліктерге** бағытталған **білім алушыларды қолдау бағдарламасын** ұсынуға тиіс;

4.3.3 білім алушыларды **қолдауға арналған ресурстарды бөлуге** және кеңес беру мен қолдауға қатысты құпиялылықты қамтамасыз етуге тиіс.

4.3.4 Медициналық колледж білім алушыларды қол жеткізген оқыту нәтижелерін, сондай-ақ алынған білімнің мәнмәтінін, мазмұны мен мәртебесін қамтитын, алынған біліктілігін растайтын **құжаттармен**, сондай-ақ оның аяқталғанын растайтын құжаттармен қамтамасыз етуге тиіс (**ESG G1.4**).

4.3.5 Медициналық колледжге түлектердің **жұмысқа орналасуын зерттеу, мансабын сүйемелдеу** және үздіксіз кәсіби жетілдіру жүйесін енгізу ұсынылады.

4.4 Білім алушылардың өкілдігі

4.4.1 Медициналық колледж білім алушылардың мүдделеріне қатысты мәселелерге *қатысуы* үшін кеңесші органдар мен құрылымдық бөлімшелерде **білім алушылардың өкілдік етуі** саясатын айқындауға және іске асыруға тиіс.

4.4.2 Медициналық колледж білім алушылардың және олардың ұйымдарының *қызметіне жәрдемдесуге және* қолдау көрсетуге тиіс.

5-стандарт. АКАДЕМИЯЛЫҚ ШТАТ/ОҚЫТУШЫЛАР

5.1 Кадрларды іріктеу және қабылдау саясаты

5.1.1 Медициналық колледж *қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясатын* айқындауға және іске асыруға тиіс, ол:

- олардың **санатын, жауапкершілігін** және білім беру процесін іске асыру үшін *академиялық штат/оқытушылар құрамының теңгерімін*, оның ішінде **медициналық және медициналық емес бейіндегі оқытушылар арасындағы тиісті арақатынасты**, толық және толық емес ставкада жұмыс істейтін оқытушыларды, **практикалық денсаулық сақтау саласынан** білікті мамандарды қамтитын тиісті арақатынасты, сондай-ақ академиялық және академиялық емес қызметкерлер арасындағы **теңгерімді** айқындайды;

- оқытушылардың ғылыми, педагогикалық және кәсіби **жетістіктеріне** қойылатын **критерийлерді** қамтиды;

- барлық пәндер бойынша академиялық штаттың/оқытушылардың **жауапкершілігіне мониторинг жүргізуді** айқындайды және қамтамасыз етеді.

5.1.2 Медициналық колледжге қызметкерлерді іріктеу және қабылдау саясаты барысында **критерийлерді**, атап айтқанда, мәлімделген **миссияны, жергілікті жағдайларды** (жынысы, ұлты, діні, тілі), қызметкерлерді қаржыландырудың **экономикалық мүмкіндіктерін** және ресурстарды тиімді пайдалануды ескеру ұсынылады.

5.2 Қызметкерлер мен оқытушыларды дамыту саясаты

5.2.1 Медициналық колледж оқытушылардың кәсіби және педагогикалық біліктілігін арттыруды, оқытушылардың қызметін қолдау мен бағалауды (материалдық және материалдық емес **сыйақыларды**), оның ішінде жаңадан жұмысқа қабылданған қызметкерлерді, сондай-ақ денсаулық сақтау ұйымдарынан тартылған оқытушыларды қамтитын **қызметкерлерді дамыту және қызмет бабында жоғарылату саясатын** айқындауға және іске асыруға тиіс.

5.2.2 Медициналық колледж сапалы оқытуды ұйымдастыру үшін **«оқытушы–студент» арақатынасын** ескеруге тиіс.

6-стандарт. БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

6.1 Материалдық-техникалық база

6.1.1 Медициналық колледж колледжде іске асырылатын барлық білім беру деңгейлерінде білім беру процесін жүзеге асыру үшін **жеткілікті материалдық-техникалық базаға** ие болуға тиіс.

6.1.2 Медициналық колледж білім алушылар, оқытушылар, пациенттер және олардың туыстары үшін **қауіпсіз ортаны** қамтамасыз етуге тиіс, ол қажетті ақпаратпен қамтамасыз етуді және *зиянды заттардан, микроорганизмдерден қорғауды, зертханада және жабдықтарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтауды* қамтиды.

6.1.3 Медициналық колледжге оқыту практикасының дамуына сәйкес келуі тиіс материалдық-техникалық базаны тұрақты түрде жаңарту, кеңейту және нығайту арқылы **оқыту ортасын жақсарту** ұсынылады.

6.1.4 Медициналық колледж **симуляциялық кабинеттердің** денсаулық сақтау және білім беру саласындағы уәкілетті органдардың **нормативтеріне** сәйкес келуіне және ТжКБ, орта білімнен кейінгі білім беру және үздіксіз кәсіби даму деңгейлерінде білім беру ұйымының қажеттіліктерін қанағаттандыруына кепілдік беруге тиіс.

6.2 Практикалық оқытуға арналған ресурстар

6.2.1 Медициналық колледж білім алушылардың таңдаған мамандығы бойынша **практикалық дағдыларды** меңгеруі үшін қажетті ресурстарды, оның ішінде **клиникалық базалар мен өндірістік практика базаларын**, пациенттердің әртүрлі санаттарына қолжетімділікті, негізгі бейінді пәндер бойынша ротацияны, клиникалық оқыту кезінде және кәсіби практикадан өту кезеңінде тәлімгерлікті қамтамасыз етуге тиіс.

6.2.2 Медициналық колледжге қызмет көрсетілетін халықтың қажеттіліктеріне сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында **клиникалық практика мен кәсіби даярлыққа арналған ресурстарды зерделеу және бағалау, бейімдеу және жетілдіру** ұсынылады.

6.3 Ақпараттық технологиялар және кітапханалық ресурстар

6.3.1 Медициналық колледж колледжде іске асырылатын барлық білім беру деңгейлеріне сәйкес келетін және оқытушылар мен білім алушылардың барлық санаттарының қажеттіліктерін қанағаттандыратын заманауи **кітапханалық ресурстарға, оның ішінде электрондық ресурстарға** ие болуға тиіс.

6.3.2 Медициналық колледж білім беру процесінде тиісті **ақпараттық-коммуникациялық технологияларды** тиімді пайдалануға және бағалауға бағытталған саясатты айқындауға және іске асыруға тиіс.

6.3.3 Медициналық колледж интернет-ресурстардың және ақпараттың басқа да **электрондық базаларының** сенімді көздеріне қолжетімділікті қамтамасыз етуге тиіс.

6.3.4 Медициналық колледжге оқытушылар мен білім алушыларға ақпараттық-коммуникациялық технологияларды өздігінен білім алу үшін, ақпаратқа қол жеткізу үшін пайдалану мүмкіндігін; білім алушылардың

денсаулық сақтау ақпараттық жүйесіне қолжетімділігін қамтамасыз ету ұсынылады.

6.4 Денсаулық сақтау саласындағы зерттеулер және ғылыми жетістіктер

6.4.1 Медициналық колледж білім беру сапасын қамтамасыз етудің негізі ретінде *денсаулық сақтау саласында ғылыми-зерттеу қызметін* жүргізуге, *ғылыми жетістіктерге* ие болуға, сондай-ақ **ғылыми базаның** тиісті жарақтандырылуы мен әлеуетін және ғылыми зерттеулердің басым **бағыттарын** қамтамасыз етуге тиіс.

6.5 Білім беру саласындағы алмасу

6.5.1 Медициналық колледж басқа *білім беру ұйымдарымен* ұлттық және халықаралық деңгейлерде **ынтымақтастық** саясатын айқындауға және іске асыруға тиіс.

6.5.2 Медициналық колледжге олардың қажеттіліктерін ескере отырып және тиісті ресурстармен қамтамасыз ете отырып, **этикалық қағидаттарды** сақтай отырып, оқытушылардың, зерттеушілердің және **білім алушылардың** өңірлік және халықаралық **алмасуына** жәрдемдесу ұсынылады.

7-стандарт. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН БАҒАЛАУ

7.1 Бағдарламаларды мониторингтеу және бағалау тетіктері

7.1.1 Медициналық колледж білім беру бағдарламалары үшін *білім беру процесінің тиісті іске асырылуына кепілдік беретін, жетілдіруді талап ететін кез келген салаларды анықтауды қамтамасыз ететін, білім беру бағдарламаларының негізгі компоненттеріне және білім алушының ілгерілеуіне бағытталған бағалау жүйесі* мен тетіктерін әзірлеуге және енгізуге тиіс.

7.1.2 Медициналық колледж бағалаудың тиісті нәтижелерінің білім беру процесін **жетілдіру үшін пайдаланылуын** қамтамасыз етуге тиіс.

7.2 Оқытушы мен білім алушының кері байланысы

7.2.1 Медициналық колледж оқытушылар мен білім алушылардан **кері байланысты*** жүйелі түрде жинауға және оның нәтижелерін талдауға тиіс.

**Ескерту:* Кері байланыс білім беру процесінің әртүрлі аспектілері туралы ақпаратты, оқытушылардың жосықсыз практикасы немесе тиісінше емес мінез-құлқы туралы, сондай-ақ білім алушылардың және олардың ұйымдарының қызметі туралы, соның ішінде тәртіптік және/немесе заңдық салдарға әкеп соғатын ақпаратты қамтиды.

7.2.2 Медициналық колледжге жалпы **білім беру процесін жетілдіру үшін** кері байланыс нәтижелерін пайдалану ұсынылады.

7.3 Білім алушылар мен түлектердің оқу жетістіктері

7.3.1 Медициналық колледж **білім алушылар мен түлектердің оқу жетістіктеріне** мәлімделген миссия мен оқытудың түпкілікті нәтижелеріне, ресурстармен қамтамасыз етілуіне, олардың бұрынғы *тәжірибесіне (орта мектеп)* және *әлеуметтік, экономикалық, мәдени жағдайларды қамтитын жағдайларға*, сондай-ақ колледжге қабылдау кезінде қойылатын талаптарға қатысты **талдау** жүргізуге тиіс.

7.3.2 Медициналық колледжге білім алушылардың оқу жетістіктерін талдауды **білім алушыларды іріктеу және кеңес беруге**, білім беру процесін жоспарлауға жауапты **құрылымдық бөлімшелерге кері байланысты қамтамасыз ету үшін** пайдалану ұсынылады.

7.4 Мүдделі тараптарды тарту

7.4.1 Медициналық колледж білім беру бағдарламалары мен жалпы оқу процесін мониторингтеу және бағалау жөніндегі өзінің бағдарламасы мен іс-шараларына **негізгі және басқа да*** **мүдделі тараптарды** тартуға, білім алушылардың (тыңдаушылардың) практикалық даярлығы бойынша олардан кері байланысты жинауға және зерделеуге, сондай-ақ білім беру бағдарламаларын бағалау нәтижелеріне қолжетімділікті қамтамасыз етуге тиіс.

**Ескерту:* академиялық және әкімшілік қызметкерлердің өкілдері, білім беру және денсаулық сақтау салаларындағы уәкілетті органдардың өкілдері, кәсіби ұйымдардың өкілдері, жұртшылық өкілдері.

8-стандарт. БАСҚАРУ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛЕНДІРУ

8.1 Басқару

8.1.1 Медициналық колледж *медициналық колледж бас ұйымның құрамына немесе филиалы болып табылатын жағдайда, оның бас ұйыммен өзара қарым-қатынасын қоса алғанда*, **басқару құрылымдары мен олардың функцияларын** айқындауға тиіс.

8.1.2 Медициналық колледж өзінің басқару құрылымдарында:

- негізгі қызмет бағыттары бойынша **құрылымдық бөлімшелерді** айқындауға;
- *әрбір құрылымдық бөлімшенің жауапкершілігін белгілеуге;*
- олардың құрамына академиялық қызметкерлер мен білім алушылардың, сондай-ақ **басқа да мүдделі тараптардың**, оның ішінде **білім беру және денсаулық сақтау министрлігінің, денсаулық сақтау секторының, жұртшылықтың** өкілдерін енгізуге тиіс.

8.1.3 Медициналық колледж **басқару жүйесінің және қабылданатын шешімдердің ашықтығын** қамтамасыз етуге тиіс, олар бюллетеньдерде жарияланады, колледждің **веб-сайтында** орналастырылады, танысу және орындау үшін хаттамаларға енгізіледі.

8.2 Академиялық көшбасшылық

8.2.1 Медициналық колледж негізгі қызмет түрлерін **әзірлеу мен басқаруға** қатысты *академиялық басшылықтың жауапкершілігін* нақты айқындауға тиіс.

8.2.2 Медициналық колледжге академиялық басшылықтың өз миссиясы мен түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуіне қатысты бағалауды мерзімді түрде жүргізу ұсынылады.

8.3 Оқытуға арналған бюджет және ресурстарды бөлу

8.3.1 Медициналық колледж қызметтің барлық түрлерін **ресурстармен қамтамасыз ету бойынша** міндеттері мен өкілеттіктерінің нақты ауқымына ие болуға, білім беру процесін (ТЖКБ, орта білімнен кейінгі білім беру және үздіксіз кәсіби даму) іске асыру үшін қажетті **ресурстарды бөлуге** және білім беру ресурстарын қажеттіліктерге сәйкес бөлуге тиіс.

8.4 Әкімшілік штат және менеджмент

8.4.1 Медициналық колледж **тиімді менеджментті** және ресурстарды орналастыруды қамтамасыз ету үшін олардың біліктілігіне сәйкес *тиісті әкімшілік штатқа*, оның ішінде олардың *саны мен құрамына* ие болуға тиіс.

8.4.2 Медициналық колледжге колледждің институционалдық пайымы мен даму стратегиясын көрсететін, жетілдіру қажеттіліктерін қарастыруды және менеджментке тұрақты шолу мен талдау жүргізуді қамтитын **сапаны қамтамасыз ету бағдарламасын** әзірлеу, іске асыру және жариялау ұсынылады.

8.5 «Денсаулық сақтау секторымен қарым-қатынас орнату»

8.5.1 Медициналық колледжде **денсаулық сақтау секторымен**, денсаулық сақтаумен сабақтас секторлармен, қоғаммен және үкіметпен *ақпарат алмасуды, ынтымақтастықты және ұйымның бастамаларын қамтитын және қоғамның қажеттіліктеріне сәйкес білікті мамандармен қамтамасыз етуге ықпал ететін* **сындарлы қарым-қатынас** болуға тиіс.

8.5.2 Медициналық колледжге **денсаулық сақтау секторындағы серіктестермен ынтымақтастыққа ресми мәртебе беру**, оның ішінде *ынтымақтастықтың мазмұны мен нысандарын айқындай отырып, ресми келісімдер жасасуды және/немесе бірлескен шарт жасасуды, үйлестіру комитетін құруды, бірлескен іс-шаралар өткізуді* көздейтін ынтымақтастыққа ресми мәртебе беру ұсынылады.

9-стандарт. ҮЗДІКСІЗ ЖЕТІЛДІРУ

9.1 Медициналық колледж:

- **тұрақты түрде шолу жүргізу рәсімдерін** бастамашылық етуге;

- денсаулық сақтау қажеттіліктеріндегі өзгерістерді, жаңа нормативтік-құқықтық құжаттарды, қоғамдағы өзгерістерді ескере отырып, **ұйымдық және штаттық құрылымды** қайта қарауға, даму жөніндегі **стратегиялық жоспардың мақсаттарын**, функцияларды өзектендіруге;

- **үздіксіз жетілдіруге ресурстар бөлуге** тиіс.

9.2 Медициналық колледжге жаңарту процесін перспективалық зерттеулерге, өзінің зерделеуі мен бағалауының нәтижелеріне, сондай-ақ медициналық және фармацевтикалық, мейіргерлік білім беру бойынша әдебиеттерді зерделеуге негіздеу ұсынылады.

9.3 Медициналық колледжге жаңарту және қайта құрылымдау процесінің **бұрынғы тәжірибеге, ағымдағы қызметке және болашақ перспективаларға сәйкес саясат пен практиканы қайта қарауға алып келуіне** кепілдік беру ұсынылады.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі (03.09.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілген).
2. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңы.
3. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2016–2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 15 қаңтардағы № 176 Жарлығы. (Күші жойылды).
4. Қазақстан Республикасында мейіргер ісін 2010 жылға дейін дамыту жөніндегі кешенді жоспар. ҚР Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушы 2014 жылғы 1 тамызда бекіткен. (Күші жойылды).
5. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды 2023–2026 жылдарға арналған дамыту тұжырымдамасы.
6. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді 2023–2029 жылдарға арналған дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы.
7. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы. Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы.
8. Денсаулық сақтау жүйесінің институционалдық қажеттіліктері мен басымдықтарына сәйкес Ұлттық біліктілік шеңбері. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/202 бұйрығы.
9. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 13 ақпандағы № 34 бұйрығы. Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру саласындағы аккредиттеу органына қойылатын талаптарды және орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру саласындағы аккредиттеу органдарын, оның ішінде шетелдік аккредиттеу органдарын тану қағидаларын бекіту туралы (08.08.2023 ж. өзгерістермен).
10. Денсаулық-2020 – Еуропалық саясаттың негіздері және ХХІ ғасырға арналған стратегия. Копенгаген: Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының Еуропалық өңірлік бюросы; 2013 ж. (<http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being/publications/2013/health-2020-a-european-policy-framework-and-strategy-for-the-21st-century>).
11. Strategic Directions for Strengthening Nursing and Midwifery Services 2011–2015 [Мейіргер ісі мен акушерлік істі нығайтудың стратегиялық бағыттары: 2011–2015 жж., ағылшын тілінде.]. Geneva: World Health Organization; 2010 (<http://www.who.int/hrh/resources/nmsd/en/>).
12. Strategic Directions for Strengthening Nursing and Midwifery Service 2016-2020 Geneva: World Health Organization; 2016 (http://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/global-strategic-midwifery2016-2020.pdf).
13. Basic Medical Education. WFME Global Standards for Quality Improvement. World Federation of Medical Education (WFME); New edition 2012, revised 2015(<http://wfme.org/standards/bme/78-new-version-2012-quality-improvement-in-basic-medical-education-english/file>, accessed 19.12.2016).
14. WHO-WFME Guidelines for Accreditation of basic medical education. Geneva/Copenhagen: WFME, 2005 (<http://wfme.org/accreditation/whowfme-policy/28->

2-who-wfme-guidelines-for-accreditation-of-basic-medical-education-english/file, accessed 20 November 2016).

ECMOA